

ÚTMUTATÓ AZ EUTR SZERINTI KELLŐ GONDOSSÁG ELVÉN ALAPULÓ DOKUMENTÁCIÓS RENDSZER ÖSSZEÁLLÍTÁSÁHOZ

Bevezető

A fát és fatermékeket piaci forgalomba bocsátó piaci szereplők kötelezettségeinek meghatározásáról szóló, 2010. október 20-i 995/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (European Timber Regulation, röviden: EUTR rendelet) tiltja az illegális kitermelésből származó fának, és az abból készült termékeknek az uniós piacon történő forgalomba hozatalát.

(<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32012R0607&from=HU>)

Az EUTR szabályozás 2013. március 3-án lépett hatályba és az előbbin túl még két alapvető kötelezettséget ír elő:

- A piaci szereplőknek kellő gondossággal kell eljárniuk, amikor fát vagy fatermékeket hoznak forgalomba. E célból egy eljárásokból és intézkedésekből álló keretrendszert, úgynevezett kellő gondosság elvén alapuló rendszert (DDS) kell alkalmazniuk, és ennek eredményeként minimálisra kell csökkenteniük az illegálisan kitermelt fa forgalomba hozatalának kockázatát. Ezt a forgalmazott fáról, fatermékről szóló információk gyűjtése és azok felhasználásával történő kockázatelemzés, majd a feltárt kockázatok csökkentésével tehetik meg.

- A kereskedőknek – a belső piacon már forgalomba hozott fát vagy fatermékeket vásároló és továbbadó szereplőknek – nyilvántartást kell vezetniük a beszállítóikról és vevőikről annak érdekében, hogy a faanyagok eredete a teljes kereskedelmi láncban nyomonkövethető legyen. Az erre vonatkozó információkat öt évre visszamenőleg meg kell őrizniük és szükség esetén az illetékes hatóság rendelkezésére kell bocsátaniuk.

A rendelet minden olyan vállalkozást érint, amely fa vagy fatermék forgalmazásával és/vagy kereskedelmével foglalkozik.

A kellő gondosság elvén alapuló rendszer (DDS) összeállítása nem jelent komolyabb többlet terhet egy jogszerűen működő vállalkozás számára, mivel a rendes gazdálkodása keretében már jelenleg is rendelkezik a gazdálkodási tevékenységét jellemző adatokkal, belső eljárásrendekkel, amelyek megfelelő átgondolásával, új adatkapcsolatok létrehozásával az EUTR szabályozásban foglaltaknak való megfelelést is biztosítani tudja.

Az EUTR rendelet elemei, az egyes elemek közötti összefüggések a honlapunkon közzétett alábbi összefoglalóból ismerhetők meg.

(<https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/1277079/EUTR+szakmai+tajekoztato.pdf>)

Az EUTR rendelet az Európai Unió területén belül előállított, valamint az importból származó fára és fatermékekre egyaránt vonatkozik, hatálya alól a „tértésmentes” értékesítés sem képez kivételt. Az érvényes FLEGT¹, vagy CITES²- engedéllyel rendelkező fát külön vizsgálat nélkül EUTR konformnak kell tekinteni.

A DDS rendszer összeállításához az Európai Bizottság közreadott egy hivatalos útmutatót, amely segítséget nyújt ahhoz, hogy a felállításra kerülő rendszer minden lényeges elemet tartalmazzon.

(<https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/713442/Az+EU+Bizotts%C3%A1g+EUTR+alkalmaz%C3%A1si+%C3%BAtmutat%C3%B3ja.pdf/8882f412-8562-48dc-8440-5e94e0d0971d>)

Az alábbiakban közzéteszünk egy ellenőrző kérdés listát is, amely mentén a NÉBIH vizsgálni fogja a piaci szereplők kellő gondosság elvén alapuló rendszereit (DDS³). A kérdések mentén ugyanakkor a piaci szereplők a saját DDS-ük felépítését, elemeit, funkcióit is le tudják ellenőrizni.

---

¹ FLEGT: Forest Law Enforcement, Governance and Trade/ Erdőgazdálkodással kapcsolatos jogérvényesítés, irányítás és kereskedelem <http://www.euflegt.efi.int/home/>

² CITES : Convention on International Trade in Endangered Species / Veszélyeztetett vadon élő állat-és növényfajok nemzetközi kereskedelméről szóló egyezmény <https://cites.org/>

³ DDS : Due Diligence System / Kellő gondosság elvén alapuló rendszer

Ellenőrző lista

*a piaci szereplő kellő gondosság elvén alapuló rendszere (DDS),
a kereskedő kellő gondosság elvén alapuló nyomon követhetőségi eljárása,
a nyomon követhetőséget biztosító naprakész dokumentációs rendszer
megfelelőségének vizsgálatára*

1. FAANYAG KERESKEDELMI LÁNC SZEREPLŐ TEVÉKENYSÉGEINEK BEAZONOSÍTÁSA

- 1.1.** Azonosítsa be, hogy Ön milyen, a faanyag kereskedelmi láncához tartozó tevékenységeket végez (faanyag kereskedelmi lánc: azon folyamatok és az abban szereplők összessége, amelyek közvetlen, vagy közvetett hatással vannak az erdőről, erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény hatálya alá tartozó faanyagok, termékek előállítására, felhasználására, feldolgozására, tárolására, szállítására, kereskedelmére, vagy forgalomba hozatalára.)
- 1.2.** Azonosítsa be, hogy Ön milyen EUTR rendelet melléklete szerinti fatermékkel végez faanyag kereskedelmi láncához tartozó tevékenységet
- 1.3.** Azonosítsa be, hogy tevékenységei során Ön milyen esetben (mely fatermékek, mely partnerek esetében) minősül Piaci szereplőnek vagy Kereskedőnek. („piaci szereplő”: a fát vagy fatermékeket forgalomba hozó természetes vagy jogi személy; „kereskedő”: bármely természetes vagy jogi személy, aki kereskedelmi tevékenysége során a belső piacon már forgalomba hozott fát vagy fatermékeket ad el vagy vásárol a belső piacon.)
- 1.3.1. Piaci szereplőként
- 1.3.1.1. Fát és faterméket állít elő
  - 1.3.1.2. Fát és faterméket importál EU-n kívülről
- 1.3.2. Kereskedőként
- 1.3.2.1. Fát és faterméket vesz és használ fel saját tevékenység keretében
  - 1.3.2.2. Fát és faterméket vesz Magyarországon és ad el
  - 1.3.2.3. Fát és faterméket importál más EU tagállamból és ad el
- 1.3.3. Egyéb faanyag kereskedelmi láncához tartozó tevékenységet végez
- 1.3.3.1. szállítás
  - 1.3.3.2. tárolás
  - 1.3.3.3. feldolgozás
  - 1.3.3.4. ....

- 1.4.** Azonosítsa be, hogy az Ön által ténylegesen végzett faanyag kereskedelmi tevékenységek bejelentésre kerültek-e a Nébih részére az EUTR hatósági nyilvántartásba vételekor és ezek összhangban vannak-e az Ön tevékenységét tartalmazó más hatósági, bírósági nyilvántartásban szereplő tevékenységi körökkel?
Amennyiben a bejelentett adataihoz képest a ténylegesen végzett tevékenysége jellemző adatai eltérnek, a változást, vagy az eddig be nem jelentett adatait haladéktalanul be kell jelentenie.
- 1.5.** Azonosítsa be, hogy az Ön által ténylegesen végzett faanyag kereskedelmi tevékenységeket milyen hatósági engedélyek alapján folytatja, azok érvényesek-e.
- 1.6.** Az EUTR regisztráció során minden tevékenységi helyet (telephelyetⁱ) és az adott helyen végzett faanyag kereskedelmi lánc tevékenységeket megfelelően és teljes körűen bejelentett, az alábbiakra is figyelemmel volt?
1.6.1. Fakitermelési helyek, ahonnan közvetlen értékesítés történik, a saját erdőgazdálkodásban álló erdőrészesletek kivételével?
1.6.2. Készletezési helyek a saját erdőgazdálkodásban álló erdőrészesletek kivételével?
1.6.3. A kizárólag feldolgozási tevékenységet végző telephelyek is bejelentésre kerültek?
- 1.7.** Biztosította a végzett tevékenységek és az érintett fa és fatermékek körének időszakonkénti felülvizsgálatát? Változás esetén eleget tesz az EUTR regisztrációs rendszerbe történő adatváltozás bejelentési kötelezettség teljesítésének?
- 1.8.** Konkrét személyre telepítette a felülvizsgálat elvégzésének és az adatváltozás bejelentésének kötelezettségét?

2. PIACI SZEREPLŐI KÖTELEZETTSÉGEK

- 2.1.** A kellő gondosság elvén alapuló rendszer leírása (DDS) rendelkezésre áll és az elkülönülten, de az egyes részek tekintetében egymásra épülően tartalmazza az adatgyűjtés-kockázatelemzés-kockázatcsökkentés keretében alkalmazandó intézkedéseket?
- 2.2.** A DDS alapján a kitermelt faanyag vagy EU-n kívülről importált faanyag vagy fatermék termékleírása tartalmazza
2.2.1. a termék kereskedelmi nevét és típusát,
2.2.2. fafajok közönséges nevét és adott esetben teljes tudományos nevét? ⁱⁱ
- 2.3.** A DDS alapján a hazai eredetű vagy EU-n kívülről importált faterméket alkotó faanyag kitermelés szerinti országa és adott esetben:
i. a fakitermelés országon belüli régiója; és
ii. a kitermelési koncesszió megállapítható?

- 2.4.** A DDS alapján a faanyag, fatermék mennyisége rendelkezésre áll SI mértékegység szerinti térfogatban, tömegben vagy darabszámban megadva?
- 2.5.** A DDS alapján a fa vagy fatermék származását, eredetét igazoló dokumentáció tartalma, azaz az okmányok típusa, tartalma vagy egyéb forrásból származó releváns információk részletesen meghatározásra kerültek?
- 2.6.** Az EU-n kívülről importált fatermék, faanyag esetén a DDS biztosítja a beszállító azonosításához szükséges adatok rendelkezésre állását?
- 2.7.** A DDS biztosítja a kereskedő azonosításához szükséges adatok rendelkezésre állását, akinek a fát és a fatermékeket eladták?
- 2.8.** A DDS alapján elvégezhető az illegális fakitermelésből származó fa vagy az ilyen fából származó fatermékek forgalomba hozatalával kapcsolatos kockázat elemzése és értékelése legalább az alábbi követelmények alapján?
- 2.8.1. a fakitermelési hely szerinti országban alkalmazandó jogszabályoknak való megfelelés igazolt
  - 2.8.2. meghatározott fafajták illegális kitermelésének elterjedtsége figyelembe vett
  - 2.8.3. az illegális fakitermelés vagy gyakorlatok elterjedtsége a fakitermelés szerinti országban és/vagy országon belüli régióban figyelembe vett
  - 2.8.4. a fa és fatermékek forgalmazási láncának összetettsége értékelt
  - 2.8.5. a beazonosított kockázatok szerint a partnerekkel kapcsolatban azonos szempontok szerinti, több szintű kockázati besorolást alkalmaznak, ezek elvégzése dokumentált
  - 2.8.6. csak olyan terméknél azonosítanak elhanyagolható kockázatot, ahol a kiállított dokumentumok hitelessége és a faanyag nyomonkövethetősége biztosított és ellenőrzött
- 2.9.** A DDS alapján a piaci szereplő alkalmaz olyan kockázatcsökkentési eljárásokat, amelyek megfelelnek az alábbi követelményeknek?
- 2.9.1. a fakitermelési tevékenység jogszabályoknak való megfelelését szükség szerint fokozottabban, új módszerekkel ellenőrzik
  - 2.9.2. az ellenőrzések elvégzését dokumentálják és adott személyre telepítik a kötelezettséget
  - 2.9.3. az alkalmazott kockázat csökkentési módszerek valóságosak és kimutatható hatással bírnak a feltárt kockázatok kezelésére
  - 2.9.4. szükség szerint a kockázatos kereskedelmi partnerekkel és fatermékekkel kapcsolatban a forgalmazást felfüggesztik, vagy megszüntetik.

3. KERESKEDŐI KÖTELEZETTSÉGEK

- 3.1.** A kellő gondosság elvén alapuló nyomonkövetési eljárás leírása rendelkezésre áll és ezen dokumentáció alapján a vásárolt vagy eladott fatermék, faanyag termékleírása tartalmazza
- 3.1.1. a termék kereskedelmi nevét és típusát,
3.1.2. fafajok közönséges nevét és adott esetben teljes tudományos nevét?
- 3.2.** A dokumentáció alapján a vásárolt vagy eladott fatermék, faanyag kitermelés szerinti országa és adott esetben:
- i. a fakitermelés országon belüli régiója; és
ii. a kitermelési koncesszió megállapítható?
- 3.3.** A dokumentáció alapján a faanyag, fatermék mennyisége rendelkezésre áll SI mértékegység szerinti térfogatban, tömegben vagy darabszámban megadva.
- 3.4.** A dokumentáció biztosítja a piaci szereplő vagy kereskedő azonosításához szükséges adatok rendelkezésre állását, akitől a fatermékeket vették?
- 3.5.** A dokumentáció biztosítja a kereskedő azonosításához szükséges adatok rendelkezésre állását, akinek a fatermékeket eladták?

4. A DDS-HEZ ÉS A KELLŐ GONDOSSÁG ELVÉN ALAPULÓ NYOMON KÖVETHETŐSÉGI ELJÁRÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ NAPRAKÉSZ DOKUMENTÁCIÓS RENDSZER MŰKÖDTETÉSE

- 4.1.** A naprakész dokumentációs rendszerben a láncszereplő beazonosítja az általa végzett importőri tevékenységeket és az abból származó fatermékeket, árukísérő dokumentumokat, egyúttal biztosítja az exportőri (beszállítói) nyilatkozat meglétét, valamint ezek alábbi feltételeknek való megfelelését?
- 4.1.1. szállítmányonkénti, adott szállítmányhoz / tételhez kapcsolható rendelkezésre állás, magyar vagy angol nyelven is
4.1.2. az árukísérő dokumentumok egymással való összhangja
4.1.3. a mennyiségi és minőségi nyomonkövetéshez szükséges tartalom megléte
4.1.4. az exportőr nyilatkozatát arról, hogy a szállítmányban található fatermék legális kitermelésből származik
- 4.2.** Telephelyi naprakész készletnyilvántartás elérhető helyen rendelkezésre áll? (erdőrészletre is)
- 4.3.** A telephelyi készletre vétel, készletkiadás, kiszállítás, beszállítás a forgalmazott fatermék megfelelő adattartalommal dokumentált?
- 4.4.** A fatermékek átminősítése, állapot változása során a fakészlet mennyiségi és minőségi változása megfelelő adattartalommal dokumentált?

- 4.5.** Erdei faválaszték szállításának és a szállítójegy kitöltésének szabályai ismertek és ismertetésre kerülnek minden alkalmazottal, annak betartását ellenőrzik?
- 4.6.** Erdei faválaszték szállításához kapcsolódó szigorú számadású szállítójegy és annak nyilvántartása a jogszabály által elvárt adattartalommal rendelkezésre áll?
- 4.7.** Erdei faválaszték nyitókészlete rendelkezésre áll?
- 4.8.** Erdei faválaszték esetében a fatérfogat meghatározás szabályai dokumentáltak választékonként, termékenként?
- 4.9.** Átszámítási, átváltási tényezők dokumentáltak, szükség esetén méréssel, statisztikai számításokkal alátámasztottak?
- 4.10.** A fatermék feldolgozása nyomonkövethető? A késztermék, félkész termék, melléktermék, hulladék mennyisége megfeleltethető a feldolgozott alapanyag, félkész termék mennyiségének? A feldolgozás során képződött, az EUTR hatálya alá tartozó melléktermék, hulladék/termelési maradék felhasználása dokumentált?
- 4.11.** A dokumentációs rendszer adatai alapján biztosított az illegális eredetű fatermék forgalomból történő kivonása, visszahívhatósága, illetve az erdészeti hatóság tájékoztatása?
- 4.12.** Amennyiben a kereskedő vagy alvállalkozója a fakitermelés végrehajtásában is részt vesz (lábon vásárol), a nyomonkövetési eljárás biztosítja a fakitermelési tevékenység jogszabályoknak való megfelelésének ellenőrzését?
- 4.13.** A nyomonkövetési eljárás biztosítja a készletnyilvántartáshoz kapcsolódó kockázatok azonosítását és csökkentését.
- 4.14.** A nem kereskedőnek történő értékesítés pénzügyi és készletmozgási szempontból megfelelően dokumentált?
- 4.15.** A telephelyen található idegen tulajdonú vagy rendelkezési jogú készlet nyilvántartása és jelölése biztosított?
- 4.16.** A dokumentáció alapján egyértelmű, hogy ki felelős a fenti kötelezettségek teljesítéséért?

5. A NAPRAKÉSZ DOKUMENTÁCIÓS RENDSZER MŰKÖDÉSÉNEK BELSŐ ELLENŐRZÉSE

- 5.1.** A kiválasztott fa vagy fatermék tétel / szállítmány dokumentációja rendelkezésre áll?
- 5.2.** A dokumentáció kitöltöttsége teljes körű a jogszabályi előírások és a láncszereplő DDS-e, nyomonkövetési eljárása, naprakész dokumentációs rendszerének szabályai alapján?
- 5.3.** A kiválasztott fa vagy fatermék tétel / szállítmány dokumentációja és az abban szereplő adatok egymásnak megfeleltethetők, összhangban vannak?
- 5.4.** Az alkalmazott átváltási tényezők megfelelőek?
- 5.5.** A kiválasztott telephely adott választékának, termékének felvételezett mennyisége megegyezik a telephelyi nyitókészlet (leltár), beszállítás, kiszállítás átminősítés szerint számított mennyiségével?
- 5.6.** A dokumentációs rendszerben nevesített személyek ismerik (értik) a rájuk telepített feladatokat?
- 5.7.** A feltárt hiányosságok mentén szükség van-e a DDS vagy a kellő gondosság elvén alapuló nyomonkövetési eljárás módosítására?

1

Telephelynek minősül az a hely, ahol a faanyag kereskedelmi lánchoz tartozó tevékenységet folytatják, ideértve különösen a faanyag kereskedelmi lánc szereplője állandó vagy rendszeres üzleti (üzemi), termelő-, szolgáltatótevékenységének helyét. Amennyiben az erdőgazdálkodó az erdőrészletből kitermelt faanyagot közvetlenül az erdőrészletből értékesíti, akkor az adott erdőrészlet is telephelynek minősül, azaz arra vonatkozóan elkülönített nyilvántartást kell vezetni.

II

Amennyiben a termék több fafajból áll, azokat fel kell sorolni és arányukat meg kell adni
Tűzifa esetén alkalmazható összevont megjelölés (kemény-, lágylombos, fenyő tűzifa), de ebben az esetben is az alkotó fafajok megjelölésével
Fafajcsoport szerinti megjelölés nem alkalmazható

Szeretnénk felhívni a figyelmet az alábbiakra:

- A fenti kérdéssor csak az alapját képezi az ellenőrzések során megválaszolandó kérdéseknek.
- A fenti kérdéssor nem tekinthető DDS mintának.
- A DDS-nek a fa és fatermék forgalomba helyezése előtt rendelkezésre kell állnia.
- Az FSC és PEFC tanúsítások nem helyettesíthetik a DDS-t, de fontos részét képezhetik.
- A felállított DDS-t évente felül kell vizsgálni, aktualizálni szükséges.

Az EUTR követelményekkel kapcsolatos információkat megtalálják folyamatosan frissülő honlapunkon:

www.portal.nebih.gov.hu/eutr

Szakmai, technikai kérdéseivel az alábbi elérhetőségen fordulhat hozzánk:

eutr@nebih.gov.hu